

Competitiveness Newsletter

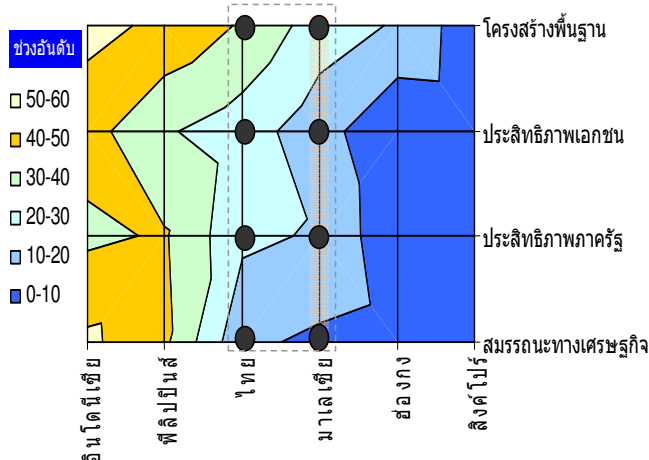
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือนมีนาคม 2552

ขีดความสามารถของไทยล้ำหลังกว่ามาเลเซียจริงหรือ	1
ความเคลื่อนไหวประจำไตรมาส	2
ต้นทุนในการดูแลรักษาสุขภาพ : มองจากกลไกตลาด	3
เกร็ดน่ารู้	4
สถานการณ์ภาคการผลิตและบริการ	5
เครื่องชี้วัดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของไทย	6

ขีดความสามารถของไทยล้ำหลังกว่ามาเลเซียจริงหรือ

การวิเคราะห์อันดับความสามารถในการแข่งขันของ The International Institute for Management Development (IMD) ปี 2551 พบว่า ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขัน รองจาก สิงคโปร์ สวิตเซอร์แลนด์ และมาเลเซีย โดยไทยด้อยกว่าประเทศเหล่านี้ในทุกด้าน ทั้งในระดับภาพรวม (Overall Competitiveness) และระดับกลุ่มปัจจัย (Competitiveness Factors) โดยมาเลเซียอยู่ในอันดับรวมที่ 19 ในขณะที่ไทยอยู่ในอันดับที่ 27

อันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD
เปรียบเทียบไทยกับประเทศอาเซียน

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเปรียบเทียบกับมาเลเซีย ในระดับกลุ่มปัจจัยย่อย (Sub-factors) พบว่าไทยมีอันดับดีกว่ามาเลเซียอยู่ 4 กลุ่ม คือ **กลุ่มการจ้างงาน** **กลุ่มตลาดแรงงาน** **กลุ่มกฎหมายธุรกิจ** และ **กลุ่มนโยบายการคลัง** หรือหากพิจารณาลึกลงในระดับเกณฑ์ชี้วัด (Criteria) จะพบว่า มีเกณฑ์ ชี้วัดที่ไทยมีความสามารถเทียบเท่าหรือดีกว่ามาเลเซีย จำนวน 1 ใน 4 (หรือ 55 เกณฑ์ชี้วัด จากทั้งหมด 233 เกณฑ์ชี้วัด)¹ ซึ่งแม้จะเป็นจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนเกณฑ์ชี้วัดทั้งหมด แต่หากพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าเกณฑ์ชี้วัดเหล่านี้ส่วนใหญ่ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่เป็นรายงานสถิติ (Hard Data) มากกว่าการสำรวจทัศนคติ (Surveyed data) เช่น การลงทุนจากต่างประเทศ ความเท่าเทียมของแรงงานสตรี จำนวนบุคลากรด้านวิจัยและพัฒนา การอุดหนุนจากภาครัฐ ต้นทุนการประกอบการ ต้นทุนการสื่อสาร และกฎระเบียบของภาครัฐที่เอื้อต่อการทำธุรกิจ โดยเกณฑ์ชี้วัดทั้ง 55 ตัวนี้มีค่าถ่วงน้ำหนักการจัดอันดับรวมกันอยู่ถึงร้อยละ 27.02² ของคะแนนรวม (Overall Score) ของไทย เป็นที่น่าสังเกตว่าเกณฑ์ชี้วัดที่ไทยมีอันดับห่างจากมาเลเซียมากที่สุด 5 ลำดับแรกที่สำคัญ คือ **ทัศนคติของภาคเอกชนต่อความเสี่ยงจากความไม่มั่นคงทางการเมือง** (46 อันดับ) **ทัศนคติต่อนโยบายการเงิน** (45 อันดับ) **การลงทุนในต่างประเทศ** (41 อันดับ) **ทัศนคติต่อระบบการศึกษา** (34 อันดับ) และ **ทัศนคติต่อทิศทางและความแน่นอนของนโยบายรัฐบาล** (34 อันดับ) โดยจะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นเกณฑ์ ชี้วัดที่เป็นทัศนคติ อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องมาจากนโยบายและความไม่ชัดเจนทางการเมือง

ในการเพิ่มอันดับความสามารถของไทยให้ใกล้เคียงกับอันดับของมาเลเซีย นอกจากการรักษาและคงความได้เปรียบในเกณฑ์ชี้วัดทั้ง 55 เกณฑ์เหล่านี้ให้สม่ำเสมอและต่อเนื่องแล้ว ยังต้องพัฒนาและปรับปรุงความสามารถในเกณฑ์ชี้วัดที่เหลือให้ดีขึ้น อย่างน้อยต้องทำให้ค่าถ่วงน้ำหนักรวมของเกณฑ์ชี้วัดที่ไทยได้เปรียบหรือเทียบเท่า

¹ จากจำนวนเกณฑ์ชี้วัดในปี 2551 ทั้งสิ้นจำนวน 254 เกณฑ์

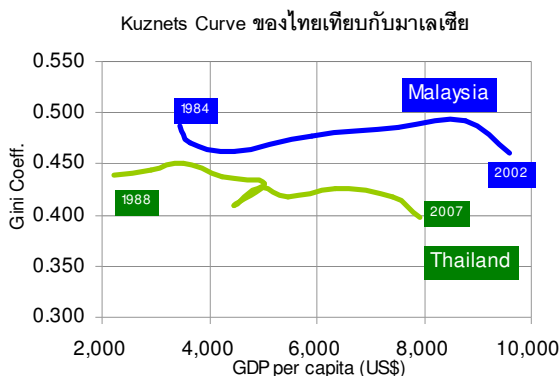
² ดูค่าถ่วงน้ำหนักและวิธีการคำนวณใน หน้า 14 ของ "บทวิเคราะห์

ความสามารถในการแข่งขันของไทยจาก IMD - World Competitiveness Yearbook เปรียบเทียบปี 2007 และ 2008" โดย ศศช.

http://www.nesdb.go.th/Portals/0/tasks/dev_ability/report/IMD07-08.zip

มาเลเซียเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว หรือทำให้ได้ร้อยละ 50 โดยเกณฑ์ชีวิตที่ต้องพิจารณาให้ความสำคัญเป็นพิเศษคือเกณฑ์ชีวิตที่ต่ำกว่ามาเลเซีย (ทั้งอันดับและค่าของเกณฑ์ชีวิต) แต่ยังคงอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน หรือมีช่วงห่างกันไม่มากนัก เช่น ทศกคิต่อระบบยุติธรรม กฎระเบียบภาครัฐ และสถานะทางการคลัง ตลอดจนเกณฑ์ชีวิตที่มีค่าถ่วงน้ำหนักสูง (ตั้งแต่ร้อยละ 0.71 ขึ้นไป) เช่น ระดับเงินเฟ้อ ค่าครองชีพ ผลผลิตภาพการผลิต คำนิยมและทัศนคติของผู้ประกอบการ ซึ่งหากสามารถแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้นจะช่วยให้อันดับความสามารถในการแข่งขันรวมของไทยเพิ่มขึ้น ได้ (เกณฑ์ชีวิตทั้ง 5 มีค่าถ่วงน้ำหนักรวมกันเท่ากับร้อยละ 1.66)

อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลาการพัฒนา 20 ปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7) แม้ไทยจะมีความสามารถในการแข่งขันโดยรวมต่ำกว่ามาเลเซีย แต่สิ่งหนึ่งที่ไทยอยู่ในสถานะที่ดีกว่ามาเลเซียโดยตลอด และเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนา คือ การกระจายรายได้ โดยหากพิจารณาจาก Kuznets curve จะพบว่า การกระจายรายได้ของไทย และมาเลเซียมีแนวโน้มดีขึ้นตามระดับของการพัฒนา (ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อประชากร) ซึ่งน่าจะเป็นข้อพิสูจน์ว่าทั้งไทยและมาเลเซียน่าจะผ่านจุดวกกลับ (Turning point) มาแล้วระยะหนึ่ง และสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการพัฒนาของไทยโดยเฉพาะในด้านการกระจายรายได้ว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง ณ จำนวนประชากรที่เป็นอยู่เมื่อเทียบกับมาเลเซีย กระนั้นก็ตาม การกระจายรายได้ก็ยังคงเป็นปัญหาที่ภาครัฐให้ความสำคัญ และพยายามเร่งแก้ไขให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมมากขึ้นควบคู่ไปกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาที่มุ่งเน้นความสมดุล ยั่งยืน และเป็นธรรม

หมายเหตุ: อ้างอิงข้อมูลจาก UNDP และ ธนาคารโลก

ความเคลื่อนไหวประจำไตรมาส

สศช. ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐกิจภาพยนตร์ไทย ณ บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2551 เพื่อรับทราบข้อมูลประกอบการวางยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐกิจภาพยนตร์ไทยตลอดห่วงโซ่อุปทานในลักษณะเครือข่ายคลัสเตอร์ แม้ว่ารายได้รวมของธุรกิจภาพยนตร์ไทยทั้งระบบจะสูงมาก ก่อให้เกิดการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจ อาทิ ในปี 2549 มีแรงงานในธุรกิจนี้ประมาณ 55,000 คน แต่ธุรกิจประเภทนี้ยังต้องเผชิญกับปัญหาหลายด้าน เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนารัฐกิจภาพยนตร์ไทยในอนาคต ผลการศึกษาดูงานโดยสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีเป้าหมายการให้บริการด้านธุรกิจบันเทิงแบบครบวงจร โดยมุ่งเน้นการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อเป็นศูนย์กลางของธุรกิจภาพยนตร์ (Hub of Film) และนำไปสู่การเป็น Hollywood of Asia ในอนาคต ทั้งนี้ ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัทแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มธุรกิจโทรทัศน์ กลุ่มธุรกิจภาพยนตร์ และ กลุ่มธุรกิจการศึกษาและราชการสัมพันธ์

ความเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐกิจภาพยนตร์

1. รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายธุรกิจที่เชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดการส่งต่องานกันตามความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าและเป็นการสร้างความเข้มแข็งในเชิงธุรกิจ เพราะปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ประกอบการธุรกิจภาพยนตร์จำนวนมาก โดย บริษัท กันตนา กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่มีเงินลงทุนสูง สามารถประกอบธุรกิจได้ครบวงจร
2. ภาครัฐควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ภาคเอกชนต้องร่วมมือกันในการเฝ้าระวัง และในขณะเดียวกันภาคประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญและไม่อุดหนุนสินค้าที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งการละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา เป็นปัญหาสำคัญที่ภาคเอกชนเห็นว่าควรต้องได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

ต้นทุนในการดูแลสุขภาพ : มมองจากตลาด³

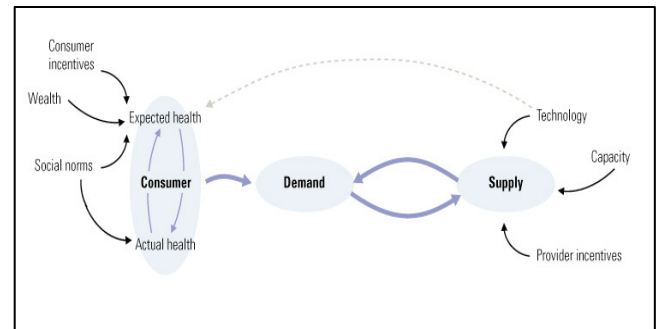
ในระยะเวลา 50 ปีที่ผ่านมา อัตราการเติบโตของการใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพของประชากรในกลุ่มประเทศ OECD มีอัตราสูงกว่าการเติบโตของ GDP ประมาณร้อยละ 2 ต่อปี ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพมีขนาดใหญ่ขึ้นมากเมื่อเทียบกับระบบเศรษฐกิจในอนาคต โดยคาดว่าจะการดูแลสุขภาพจะมีสัดส่วนใหญ่ที่สุดในระบบเศรษฐกิจของโลกในปี 2100 และอาจกลายเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ และภาระงบประมาณภาครัฐได้ ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเตรียมแผนการบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงอุปสงค์และอุปทานด้านการดูแลสุขภาพเป็นหลัก

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ของการดูแลสุขภาพ ประกอบด้วย ความมั่งคั่ง (Wealth) หากผู้บริโภคมีฐานะทางการเงินดี ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นการดูแลสุขภาพ บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) เนื่องจากพฤติกรรมของคนมักได้รับอิทธิพลมาจากคนรอบข้าง ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมกรรมการดูแลสุขภาพและค่านิยมในการไปพบแพทย์เมื่อมีปัญหาสุขภาพด้วย ซึ่งจะส่งผลให้อุปสงค์ในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้นด้วยแรงจูงใจของผู้บริโภค (Consumer incentives) หากต้นทุนในการดูแลสุขภาพเป็นภาระของผู้บริโภคมากขึ้น อุปสงค์จะยิ่งลดลง นอกจากนี้การเข้าสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ ทำให้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้มีจำนวนผู้สูงอายุเข้ารับบริการทางสุขภาพมากขึ้น

สำหรับในส่วนของอุปทานของการดูแลสุขภาพ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่ออุปทาน ได้แก่ ความสามารถในการให้บริการ (Ability to treat) หรือเทคโนโลยีที่มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการรักษา ทำให้เกิดนวัตกรรมในการบำบัด การพัฒนาผลิตภัณฑ์และเวชภัณฑ์ กระบวนการในการรักษาโรค นอกจากนี้ กำลังการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ (Capacity) ระบบการดูแลสุขภาพมักเป็นการให้บริการโดยไม่คิดมูลค่าหรือได้รับการอุดหนุนจากภาครัฐ ผู้บริโภคไม่ต้องแบกรับภาระต้นทุนที่แท้จริง ดังนั้น หากจำนวนบุคลากรทางการแพทย์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้จำนวนการรับบริการเพิ่มขึ้นด้วย ค่าตอบแทนทางการแพทย์ (Incentives offered to providers) ซึ่งหากค่าบริการกำหนดตามกิจกรรมที่ให้บริการ (Activity-based System) ผู้ป่วยจะได้รับการบริการที่ดี

ขณะที่ระบบที่คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อราย (Captivated-pay) ทำให้เกิดการให้บริการที่ไม่ดีนัก

A SUPPLY - DEMAND MODEL FOR HEALTH CARE

คาดว่าในปี 2100 หากไม่มีการดำเนินมาตรการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมแล้ว การดูแลสุขภาพจะเพิ่มสัดส่วนถึงร้อยละ 97 ของ GDP ของประเทศสหรัฐอเมริกา และเป็นสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งของ GDP สำหรับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่ม OECD เนื่องจาก GDP และค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพจะแปรผันตามกัน โดยปัจจัยที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ คือ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงต้นทุนการให้บริการดูแลสุขภาพ ขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนการรักษาเพิ่มสูงขึ้นด้วยเนื่องจากโรคบางชนิดที่มีผู้ป่วยจำนวนมาก เช่น โรคมะเร็ง และโรคหัวใจ มีต้นทุนในการวิจัยและพัฒนาวิธีการรักษาสูงมาก จึงทำให้ต้นทุนค่าเวชภัณฑ์ และค่าบำบัดโรคสูงกว่าโรคทั่วไป นอกจากนี้บรรทัดฐานทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ

ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการเติบโตของการดูแลสุขภาพซึ่งอาจจะกลายเป็นปัญหาในอนาคต จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยที่จะช่วยชะลอการเติบโตของมูลค่าของการดูแลสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความเต็มใจของประชากรวัยหนุ่มสาวในการจ่ายเงินสมทบให้กับระบบประกันสุขภาพ เนื่องจากโดยทั่วไปค่าใช้จ่ายเพื่อการดูแลสุขภาพของคนส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นในช่วงครึ่งหลังของชีวิต และการจัดการด้านงบประมาณเพื่อระบบประกันสุขภาพของประเทศส่วนใหญ่มักเป็นการดึงเงินภาษีส่วนหนึ่ง เพื่อไปใช้ในการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ในขณะที่ประชากรวัยทำงาน คาดว่าเงินภาษีส่วนหนึ่งจะถูกหักไว้เพื่อบริการดูแลสุขภาพของตนเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ดังนั้น หากประชากรวัยทำงานเหล่านั้นไม่ต้องการที่จะให้นำเงินภาษีส่วนดังกล่าวมาใช้เพื่อดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุอีกต่อไป จะทำให้แรงจูงใจของทั้งผู้ให้และผู้รับบริการลดลง ส่งผลให้กิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพลดปริมาณลงด้วย นอกจากนี้ การจัดสรร

³ เรียบเรียงจาก "Health care costs: A market – based view" by Jean P. Drouin, Viktor Hediger, and Nicolaus Henke, The McKinsey Quarterly September 2008.

งบประมาณของรัฐบาล จะต้องพิจารณาถึงลำดับความสำคัญของการพัฒนาในด้านอื่นๆ ซึ่งมีความต้องการงบประมาณมากขึ้น และรัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาให้ครอบคลุมสาขาเหล่านี้ด้วย อาทิ ด้านการศึกษา ด้านความมั่นคงของประเทศ และด้านสวัสดิการสังคม เป็นต้น ประกอบกับการลงทุนในหน่วยหลังของบริการเพื่อสุขภาพ อาจได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มทุน ซึ่งเป็นไปตามกฎการลดน้อยถอยลงของผลได้ (Diminishing Returns) และจะกลายเป็นปัญหาต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมของช่วงเวลาในการลงทุนดำเนินโครงการ/กิจกรรมการให้บริการด้วย

อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้ว่า เทคโนโลยีอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลิตภาพการให้บริการเพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของต้นทุน รวมทั้งประเทศที่กำลังเข้าสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ อาจจะมีอัตราการเกิด (Birth Rate) เพิ่มขึ้นซึ่งทำให้ประชากรวัยทำงานเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่นอกเหนือจากการคาดการณ์ไว้เหล่านี้น่าจะนำมาสู่ผลกระทบที่แตกต่างกันออกไป

กรณีของประเทศไทยในปัจจุบัน มีระบบประกันสุขภาพที่รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนรายปี ผ่าน 2 โครงการหลัก คือ โครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและโครงการประกันสังคม ซึ่งได้ให้สิทธิครอบคลุมถึงกลุ่มที่มีความสามารถในการจ่ายด้วย จึงทำให้เป็นภาระงบประมาณจำนวนมากในแต่ละปี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาบทบาทในระดับที่เหมาะสมและแหล่งเงินทุนที่จะใช้เพื่อการอุดหนุนระบบประกันสุขภาพดังกล่าว นอกจากนี้จะต้องพิจารณาการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ให้เพียงพอต่อความต้องการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงสถานการณ์ด้านการใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพและแนวโน้มความต้องการตลาดของกลุ่มลูกค้าประเภที่ในตลาดโลกหรือตลาดกลุ่มประเทศ OECD แล้วพบว่าประเทศที่พัฒนาแล้วมีแนวโน้มจะใช้กลไกตลาดเป็นตัวขับเคลื่อนอุปสงค์และอุปทานการดูแลสุขภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้บริษัทประกันในอเมริกาและยุโรป หายาลดต้นทุนโดยการส่งผู้ป่วยที่ประกันตนกับบริษัทไปรักษายังโรงพยาบาลเอกชนในต่างประเทศที่มีค่ารักษาพยาบาลต่ำกว่าแต่มีคุณภาพการรักษาได้มาตรฐาน (Medical Outsourcing) เพิ่มขึ้น ประกอบกับที่ผ่านมา มีจำนวนผู้ป่วยชาวต่างชาติเดินทางมารับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนไทย เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 5.5 แสนคน ในปี 2544 เป็น 1.5 ล้านคน ในปี 2550 สร้างรายได้ 41,000 ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยจากกลุ่มประเทศ OECD ถึงร้อยละ 50 ของจำนวนชาวต่างชาติที่รับบริการทางการแพทย์ในโรงพยาบาลเอกชนไทย

ดังนั้น หากประเทศไทยได้ใช้ศักยภาพจากคุณภาพของโรงพยาบาลทั้งของรัฐบาลและเอกชน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของบุคลากรทางการแพทย์ ความทันสมัยของเทคโนโลยีทางการแพทย์ การให้บริการที่น่าประทับใจ ราคาค่าบริการที่ถูกกว่าและคุ้มค่า และมีแหล่งท่องเที่ยวชั้นนำระดับโลก เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาธุรกิจบริการสุขภาพขึ้นมารองรับความต้องการตลาดกลุ่มลูกค้าเหล่านี้เพิ่มขึ้นควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดอย่างจริงจังและต่อเนื่องในระดับรัฐต่อรัฐ โดยมีหน่วยงานดูแลโดยตรง เพื่อช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพของเอเชีย (Medical Hub of Asia) ตามนโยบายของรัฐบาล

เกร็ดน่ารู้

“ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)”

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)” ต่าง ๆ กัน ที่สำคัญสามารถประมวลได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันสามารถจำแนกได้ 3 กลุ่ม คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการขององค์กร และด้านผลลัพธ์จากการแข่งขัน (Hamalainen, 2003) เช่น

Lall (2001) นิยามว่าเป็น “การพัฒนาประสิทธิภาพพร้อมกับการขยายตัวที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นความสามารถในการแข่งขันเชิงกระบวนการ (process) มากกว่าที่เป็นสถานะคงที่ เพราะการพัฒนาต้องนำไปสู่การเติบโตของรายได้ในระยะยาว ไม่ใช่สถานะของการผลิตที่มีต้นทุนต่ำเท่านั้น”

Porter (2002) นิยามว่าเป็น “ความสามารถในการใช้ทุนมนุษย์ทุนทางกายภาพ และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่าเพิ่มกับสินค้าและบริการ (Value Creation) และการเพิ่มประสิทธิภาพ (Efficiency) ในกระบวนการผลิต ซึ่งรวมกันเรียกว่า ผลิตภาพการผลิต (Productivity) ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการแข่งขัน โดยภาครัฐและเอกชนจะมีบทบาทแตกต่างกันแต่ต้องประสานสัมพันธ์กันในการสร้างผลิตภาพการผลิตในระบบเศรษฐกิจ”

OECD (1996) ได้นิยามว่าเป็น “ความสามารถในการสร้างระดับรายได้และขนาดการจ้างงานที่สูงขึ้นอย่างยั่งยืนและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้ โดยได้แบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 4 มิติ คือ สมรรถนะเศรษฐกิจโดยรวม ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคเอกชน และโครงสร้างพื้นฐาน”

สำหรับประเทศไทย เป็นการผสมผสานนิยามของ Porter และ OECD โดยใช้นิยามของ Porter เป็นกรอบในการพัฒนาขีดความสามารถในระดับจุลภาพ และ OECD เป็นกรอบในการพัฒนาในระดับภาพรวมและตัวชี้วัด

สถานการณ์ภาคการผลิตและบริการ

ภาคอุตสาหกรรม หดตัวลงอย่างเด่นชัดในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 เป็นการหดตัวลงไตรมาสแรกในรอบ 10 ปี หลังจากประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางการเงิน โดยหดตัวลงถึงร้อยละ 6.5 หลังจากที่มีการขยายตัวร้อยละ 6.0 ในไตรมาสก่อน สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมที่ลดลงร้อยละ 8.1 และอัตราการใช้จ่ายทางการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ลดลงมากถึงร้อยละ 17.2 เทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ซึ่งเป็นการลดลงของเกือบทุกกลุ่มอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอุตสาหกรรม High-technology ที่ผลิตเพื่อการส่งออกที่ลดลงมาก อาทิ กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมยานยนต์ไตรมาสที่มีการขยายตัวเล็กน้อย เนื่องจากฐานการผลิตในระดับต่ำในปีที่แล้ว ประกอบกับความต้องการภายในประเทศขยายตัวสูง สำหรับทั้งปี 2551 การผลิตยังคงขยายตัวร้อยละ 3.8 แม้จะชะลอลงจากร้อยละ 6.0 ในปีก่อนหน้า

ภาคบริการ เหตุการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองและวิกฤตทางการเงินของโลก ได้ส่งผลกระทบต่อภาคบริการชัดเจนขึ้นในไตรมาสที่ 4 ปี 2551 โดยปริมาณการส่งออกสินค้าภาคบริการหดตัวลงถึงร้อยละ 7.5 ส่วนปริมาณนำเข้าชะลอตัวลงเหลือร้อยละ 4.5 ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานภาคบริการหดตัวตามไปด้วยถึงร้อยละ 6.5 ในขณะที่จำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติหดตัวลงอย่างรุนแรงถึงร้อยละ 19.4 และ 21.2 ตามลำดับ ทำให้การเติบโตของภาคบริการในไตรมาสนี้หดตัวถึงร้อยละ 3.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า โดยสาขาที่มีการหดตัวมากที่สุด คือ สาขาก่อสร้าง (ร้อยละ 12.8) รองลงมา คือ การขนส่ง (10.6) โรงแรมและภัตตาคาร (ร้อยละ 8.3) คำส่งและค้าปลีก (ร้อยละ 3.0) และอสังหาริมทรัพย์ (ร้อยละ 2.3) ส่งผลให้ทั้งปี 2551 ภาคบริการมีการขยายตัวเพียงร้อยละ 1.0

การลงทุน หดตัวลงร้อยละ 3.3 ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 เป็นการลดลงทั้งการลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐ โดยทั้งปี 2551 การลงทุนโดยรวมมีการขยายตัวเล็กน้อยเพียงร้อยละ 1.1

- **การลงทุนภาคเอกชน** ในไตรมาสที่ 4 ปี 2552 หดตัวร้อยละ 1.3 จากการขยายตัวร้อยละ 6.5 4.3 และ 3.5 ตามลำดับในสามไตร

มาสแรก โดยทั้งปี 2551 ยังคงขยายตัวร้อยละ 3.2 แม้ว่าแรงกดดันด้านต้นทุนการผลิตจะผ่อนคลายลงมากจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวอ่อนลงต่อเนื่องตั้งแต่เดือนสิงหาคมเป็นต้นมา แต่ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ซบเซาลงตามลำดับ ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีผลกระทบจากการชุมนุมทางการเมืองที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้ความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจต่อสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอีก 3 เดือนข้างหน้าลดลงด้วย

- การยื่นขอรับส่งเสริมการลงทุนในปี 2551 มีจำนวน 1,262 โครงการ ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.6 วงเงินลงทุน 446.3 พันล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 29.7 โดยกิจการที่นักลงทุนยื่นขอส่งเสริมมากที่สุดในด้านจำนวนโครงการ และปริมาณเงินอยู่ในประเภทกิจการบริการและสาธารณูปโภค รองลงมาคือประเภทกิจการผลิตภัณฑ์โลหะและอุปกรณ์ขนส่ง
- การลงทุนที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในปี 2551 มีจำนวน 1,253 โครงการ ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 6.6 วงเงินลงทุน 499.7 พันล้านบาท ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 32.9 โดยประเภทกิจการที่มีมูลค่าการลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ กิจการบริการและสาธารณูปโภค รองลงมา ได้แก่ กิจการผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง เคมี กระดาษ พลาสติก อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องไฟฟ้า เหมืองแร่ เซรามิกส์ และโลหะขั้นมูลฐาน เกษตรกรรมและผลผลิตจากการเกษตร และอุตสาหกรรมเบา ตามลำดับ
- การลงทุนภาครัฐ ในไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ลดลงต่อเนื่องถึงร้อยละ 10.2 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้งทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐมีความล่าช้า และต่ำกว่าเป้าหมาย และการดำเนินโครงการลงทุนภาครัฐมีความล่าช้า ทำให้การลงทุนภาครัฐทั้งปี 2551 หดตัวลงร้อยละ 4.8 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 3.4 ในปีก่อนหน้า

เจ้าของ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ที่ปรึกษา : นายอำพน กิตติอำพน เลขาธิการ สศช. นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รองเลขาธิการ สศช. นายธนาธิบดิ์ ณะเม ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน นายชาญวิทย์ อมตะมาหาชาติ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน นางสาวลดาวัลย์ คำภา ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน, นางวนิดา มหากิจ ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ นายภูมิไฉ่ อัดตะนันน์ ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ และนายชูวิทย์ มิตรชอบ ผู้อำนวยการสำนักวางแผนการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

กองบรรณาธิการ : นายสุรัชย์ คุ่มสิน นางสาวมารยาท สมุทรสาคร นางสาวจิตราภรณ์ เมฆกระจ่าง นายวิศณุ ติวะตันสกุล นายฉัตรชัย แก้วจันทร์

ติดต่อกองบรรณาธิการ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เลขที่ 962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100 โทร 0-2280-4085 ต่อ 3600, 3624 โทรสาร 0-2281-1821 – 2 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cdo@nesdb.go.th

เครื่องชี้วัดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ

อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทย	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
International Institute for Management Development (IMD)	38	34	28	26	25	29	33	27
World Economic Forum (WEF)	38	35	32	34	33	35	28	34

เครื่องชี้วัดความสามารถในการแข่งขันของไทย	2550	2551	2550				2551			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
สมรรถนะเศรษฐกิจโดยรวม										
1. อัตราการขยายตัวของ GDP (ณ ราคาคงที่, %)	4.9	2.6	4.4	4.4	5.1	5.7	6.0	5.3	3.9	-4.3
เกษตร	1.8	5.1	1.1	3.7	-0.2	2.3	3.1	8.6	9.6	1.8
อุตสาหกรรม	6.0	3.8	4.9	4.8	6.0	8.3	9.0	7.6	6.0	-6.5
High-technology	2.5	0.2	1.6	2.5	1.3	4.9	6.8	3.0	0.3	-9.2
Medium-high technology	2.3	4.3	-1.8	1.6	3.4	6.1	11.7	7.2	5.0	-6.0
Medium-low technology	7.5	1.7	3.2	7.5	11.0	8.1	5.8	5.2	5.5	-8.9
Low technology	6.1	0.4	13.6	4.7	2.5	2.2	3.3	1.8	1.6	-5.6
บริการ	4.6	1.1	4.5	4.2	5.1	4.4	3.9	2.8	1.4	-3.7
2. มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการ (พันล้านบาท)	6,218.2	6,956.3	1,469.1	1,471.5	1,550.9	1,726.7	1,664.2	1,744.2	1,938.5	1,609.4
3. ปริมาณการส่งออก (% การขยายตัว)	7.1	5.5	8.4	7.1	3.8	9.1	8.9	11.9	11.2	-8.6
สินค้า	6.7	6.0	7.9	8.0	3.4	7.7	8.3	13.2	12.6	-8.9
บริการ	8.9	3.2	10.3	3.4	6.1	15.1	11.1	5.6	4.9	-7.5
4. มูลค่าการนำเข้าสินค้าและบริการ (พันล้านบาท)	5,615.8	6,794.4	1,298.7	1,390.3	1,413.8	1,513.0	1,572.8	1,662.5	1,920.0	1,639.1
5. ปริมาณการนำเข้า (% การขยายตัว)	3.4	7.5	2.1	2.8	2.7	6.0	9.3	6.7	13.1	1.0
สินค้า	2.2	6.9	0.6	1.6	2.3	4.5	10.0	5.2	12.5	0.1
บริการ	8.6	10.0	8.4	9.2	4.7	11.9	6.9	13.7	16.2	4.5
6. การลงทุนรวม (% การขยายตัว)	1.3	1.1	-1.4	0.1	2.5	3.8	5.4	1.9	0.6	-3.3
ภาคเอกชน	0.6	3.2	-2.4	-0.5	1.4	3.8	6.5	4.3	3.5	-1.3
ภาครัฐ	3.4	-4.8	2.1	2.2	5.1	3.6	1.9	-5.2	-5.5	-10.2
7. การส่งเสริมลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน										
จำนวนกิจการที่ขอรับการส่งเสริมสุทธิ	1,283	1,262	319	320	293	351	317	280	335	330
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	634.7	446.3	120.1	115.0	192.1	207.5	115.1	82.4	135.9	112.9
จำนวนกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริม	1,342	1,253	350	309	358	325	273	282	244	454
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	744.5	499.7	176.0	176.6	184.0	207.9	43.6	142.1	83.1	230.9
จำนวนกิจการที่ได้รับบัตรส่งเสริม	1,238	1,078	321	301	324	292	296	238	274	270
เงินลงทุน (พันล้านบาท)	489.4	546.7	148.2	96.5	118.3	126.4	107.3	183.3	107.6	148.5
8. ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ	43.4	41.5	43.5	42.1	42.9	45.0	45.9	42.6	41.1	36.5
9. รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (พันล้านบาท)	575.2	585.9	162.3	110.4	128.7	173.8	190.3	129.5	129.2	137.0
10. จำนวนนักท่องเที่ยว (พันคน)	14,464.2	14,530.5	3,831.1	3,123.7	3,450.8	4,058.7	4,326.8	3,543.2	3,388.6	3,272.0
11. ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม	180.7	190.2	177.0	171.9	181.9	191.9	199.3	189.3	195.8	176.3
12. อัตราการใช้กำลังการผลิตภาคอุตสาหกรรม	74.0	69.3	74.3	73.7	73.1	74.7	75.4	71.0	69.6	61.8
ประสิทธิภาพของภาครัฐ										
13. งบลงทุนรัฐวิสาหกิจ (พันล้านบาท)	176.8	142.3	29.5	36.9	68.4	42.0	33.3	34.1	34.6	40.3
ประสิทธิภาพของภาคเอกชน										
14. ผลผลิตภาพแรงงานรวม	3.3	0.4	2.6	3.7	2.9	3.9	4.2	2.0	1.9	-6.1
เกษตร	0.8	2.3	-1.6	4.2	-1.3	1.6	2.7	4.8	5.7	-1.1
อุตสาหกรรม	3.8	7.0	4.7	3.2	0.7	6.4	8.7	9.8	13.2	-2.5
บริการ	2.5	-2.3	2.9	2.7	3.0	1.5	0.8	-1.7	-1.8	-6.5
โครงสร้างพื้นฐาน										
15. จำนวนโทรศัพท์พื้นฐานต่อ 1,000 คน (เลขหมาย)	101.6	100.8	101.9	101.4	101.8	101.3	101.3	101.1	99.7	99.9
16. จำนวนโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่อ 1,000 คน (เลขหมาย)	803.8	922.0	659.5	715.1	761.4	801.2	834.4	866.3	899.4	914.5
17. Containers ขาออก (1,000 TEU)	783.4	647.2	192.9	193.0	199.4	198.0	162.4	164.4	160.0	160.3
18. การขนส่งสินค้าทางอากาศ (พันตัน)	613.5	590.2	145.7	147.9	155.0	164.9	154.4	156.2	156.2	123.4

ที่มา : 1/ 3/ 5/ 6/ 13/ 14/ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	15/ บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)
2/ 4/ 8/ 9/ 11/ 12/ ธนาคารแห่งประเทศไทย	16/ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)
7/ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	17/ การท่าเรือแห่งประเทศไทย
10/ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	18/ บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)